

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36013758	IES Laxeiro	Lalín	2024/2025

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Física e química	3º ESO	2	70

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	7
4.1. Concrecións metodolóxicas	12
4.2. Materiais e recursos didácticos	13
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	13
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	13
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	14
6. Medidas de atención á diversidade	15
7.1. Concreción dos elementos transversais	16
7.2. Actividades complementarias	18
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente cos seus indicadores de logro	19
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	20
9. Outros apartados	20

1. Introducción

O currículo da materia de Física e Química persegue que o alumnado se atope en disposición de desenvolver o pensamento científico, para así enfrontarse aos posibles problemas da sociedade e gozar dun coñecemento máis profundo do mundo que o rodea.

Por esta razón, os obxectivos desta materia inciden en comprender os motivos polos que ocorren os principais fenómenos fisicoquímicos da contorna e en interpretalos en termos das leis e teorías científicas, expresar en forma de preguntas as observacións realizadas, formular hipóteses para explicalas e verificalas, manexar con soltura as regras e normas básicas da física e da química, utilizar de forma crítica e eficiente plataformas tecnolóxicas e recursos variados tanto para a produción individual coma en equipo, utilizar as estratexias propias do traballo colaborativo que permitan potenciar o crecemento entre iguais como base emprendedora dunha comunidade científica crítica, ética e eficiente e entender a ciencia como unha construción colectiva en continuo cambio e evolución.

Respecto da avaliación, os criterios están orientados, con carácter prioritario, no desempeño dos procesos cognitivos asociados ao pensamento científico competencial, para así ir máis alá dunha mera comprobación da memorización de conceptos.

A materia estrutúrase nos que tradicionalmente foron os grandes bloques de coñecemento da física e da química: a materia, a enerxía e o cambio. Ademais, este currículo propón a existencia dun bloque de contidos que fai referencia ás metodoloxías da ciencia e á súa importancia no desenvolvemento desta e que constitúe o eixe metodolóxico da materia, sendo necesario traballalo simultaneamente con cada un dos restantes.

No IES Laxeiro, no curso 2024/25, a materia de física e química impártese en 3 grupos de 2º ESO (2º A bilingüe), 3 grupos de 3º ESO (3º A bilingüe), 2 grupos de 4º ESO e 2 grupos de 1º BAC. En 2º BAC hai unha grupo de Física e outro de Química. Algunhas características do alumnado dos grupos de 3º ESO das que temos coñecemento ao inicio de curso (previamente á avaliación inicial) son as seguintes:

- 3º A: grupo con 27 estudantes que elixiron a opción bilingüe da materia.
- 3º B: grupo con 30 estudantes, 2 alumnos/as coa materia pendente de 2º ESO, 2 alumnas teñen ACI, unha alumna con Dislexia, un alumno con TDAH e unha alumna que está repetindo 3º ESO con FQ suspensa. Non se conta coa axuda de ningún profesorado especialista (PT, AL, profesorado PROA...) na materia de física e química.
- 3º C: grupo con 22 alumnos e alumnas. 6 alumnos/as coa materia pendente de 2º ESO, 2 alumnos que repiten curso, 3 alumnos con ACI, 2 alumnos con TDAH e un con Dislexia. Non se conta coa axuda de ningún profesorado especialista (PT, AL, profesorado PROA...) na materia de física e química.

En ambas clases (3º B e 3º C) existen moitas dificultades de aprendizaxe e distintos ritmos de traballo. En aulas con estas características sería importante poder contar coa presenza e axuda de profesorado PT nalgunha das sesións. Ademais:

- Hai un alumno de 4º ESO B que ten, entre outras, a FQ de 3º ESO como materia pendente e que NON cursa a materia en 4º-
- Hai un alumno en 4º C que ten pendente a FQ de 2º ESO e tampouco a cursa en 4º ESO.

A diferenza entre o número de alumnado nas aulas de 3º ESO e os distintos expedientes académicos e dificultades xerais no proceso de ensino- aprendizaxe implica ter moi presente a adaptación aos distintos tipos e ritmos de aprendizaxe, ás distintas inquiredanzas e polo tanto, a adaptación da programación desde o primeiro momento do curso.

Nas reunións de coordinación tratarase de consensuar cales son coñecementos básicos imprescindibles para a materia e ata que punto insistir na súa aprendizaxe tendo en conta a casuística de cada un dos tres grupos. Ademais, débese ter en conta as dificultades que presenta o alumnado a estas idades, entre as que se poden destacar as dificultades na propia materia (contidos non traballados suficientemente ou incluso non impartidos como pode ser o tema de Enerxía en todos os cursos de ESO), dificultades en materias importantes para traballar FQ como poden ser as matemáticas e tamén, dificultades asociadas ao interese por aprender e ao esforzo e constancia necesarios no proceso de ensino-aprendizaxe.

Este ano volvemos a ter o laboratorio á disposición do departamento polo que para ir co noso alumnado só teremos que organizarnos entre o profesorado do departamento.

A pesar de que a aplicación PROENS indica que o número de sesións anuais é de 70, en realidade, descontando días festivos e ata o 10 de xuño, data na que se emiten os informes de evolución académica previos a avaliación final que implican a decisión inamovible da cualificación da 3ª avaliación, o número de sesións anuais é, aproximadamente, 65. O centro está situado nunha vila interior. O alumnado provén da propia vila e dun gran número de poboacións próximas. En xeral, teñen acceso á información e a medios que faciliten a súa transmisión.

Coma ven sendo habitual, no centro hai un gran número de docentes de nova incorporación. O noso departamento conta con tres profesoras sendo unha delas, Mónica, de nova incorporación e con destino definitivo no IES. As outras dúas profesoras, Helena e Cristina, repiten un ano máis no centro como destino provisional e definitivo, respectivamente

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Comprender e relacionar os motivos polos que ocorren os principais fenómenos fisicoquímicos da contorna, explicándoos en termos das leis e teorías científicas adecuadas para resolver problemas co fin de aplicalas para mellorar a realidade próxima e a calidade da vida humana.	1		1-2-4		4			
OBX2 - Expresar as observacións realizadas polo alumnado en forma de preguntas, formulando hipóteses para explicalas e demostrando estas hipóteses a través da experimentación científica, a indagación e a procura de evidencias, para desenvolver os razoamentos propios do pensamento científico e mellorar as destrezas no uso das metodoloxías científicas.	1-3		1-2	1	4		1	3
OBX3 - Manexar con soltura as regras e as normas básicas da física e da química no referente á linguaxe da IUPAC, á linguaxe matemática, ao emprego de unidades de medida correctas, ao uso seguro do laboratorio e á interpretación e produción de datos e información en diferentes formatos e fontes, para recoñecer o carácter universal e transversal da linguaxe científica e a necesidade dunha comunicación fiable en investigación e ciencia entre diferentes países e culturas.			4-5	3	2	1		2-4
OBX4 - Utilizar de forma crítica, eficiente e segura plataformas dixitais e recursos variados, tanto para o traballo individual como en equipo, para fomentar a creatividade, o desenvolvemento persoal e a aprendizaxe individual e social, mediante a consulta de información, a creación de materiais e a comunicación efectiva nas diferentes contornas de aprendizaxe.	2-3		4	1-2	3		3	4
OBX5 - Utilizar as estratexias propias do traballo colaborativo, potenciando o crecemento entre iguais como base emprendedora dunha comunidade científica crítica, ética e eficiente, para comprender a importancia da ciencia na mellora da sociedade, as aplicacións e repercusións dos avances científicos, a preservación da saúde e a conservación sostible do ambiente.	5	3	3-5	3	3	3	2	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX6 - Comprender e valorar a ciencia como unha construción colectiva en continuo cambio e evolución, na que non só participan as persoas dedicadas a ela, senón que tamén require dunha interacción co resto da sociedade, para obter resultados que repercutan no avance tecnolóxico, económico, ambiental e social.			2-5	4	1-4	4		1

Descrición:
3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A materia.	Os CA deste bloque de "Destrezas científicas" teñen carácter transversal, polo que deberán ser traballados ao longo de todo o curso. Aínda así, enténdese que merecen un primeiro tratamento específico no que se incidirá en: - O método cient. Elaboración e confirmación de hipóteses. A argumentación. - O sistema internacional de unidades. - O traballo experimental. Laboratorios e normas de seguridade. Contornos virtuais. Poderán desenvolverse experiencias no LABORATORIO (exemplo: estudo da flotabilidade) e/ou tamén en contornos virtuais que promovan a argumentación na aula. O alumnado poderá presentar os resultados das experiencias utilizando diferentes formatos e medios. Introdúcese a estrutura atómica. Estúdanse os principais compostos químicos. Poderán proporse ACTIVIDADES (por exemplo, caixa negra) para traballaren a argumentación. Poderán utilizarse diferentes MODELOS MOLECULARES para representar as moléculas facilitando a decodificación.	40	27	X		
2	Enlace químico. Formulación.	Estudarán os enlaces químicos e utilizarán as regras de nomenclatura IUPAC para nomear substancias simples (compostos binarios). Poderán utilizarse diferentes MODELOS MOLECULARES, algún podería ser deseñado polo alumnado.	20	10		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	Os cambios. A reacción química.	<p>Introdúcese o estudo dos cambios que experimentan os sistemas materiais centrándose na reacción química. Estudárase a lei de conservación da masa e a lei das proporcións definidas e a súa importancia a efectos de validar o modelo atómico-molecular.</p> <p>Como ACTIVIDADE poderán levarse a cabo no LABORATORIO reaccións con desprendemento de gases e formación de precipitados, que permitan verificar a lei de conservación da masa.</p> <p>Preséntase unha interpretación macroscópica e microscópica das reaccións químicas facendo fincapé na relación da química co medio ambiente, coa tecnoloxía e coa sociedade. Analizaranse os factores que afectan ás reaccións químicas e a súa importancia na resolución de problemas actuais por parte da ciencia.</p> <p>Como ACTIVIDADE poderá proporse a procura de información sobre temas como: o tratamento de augas residuais, funcionamento dunha depuradora, tratamento de residuos e a posterior elaboración dunha PRESENTACIÓN sobre a que terá lugar un debate.</p>	20	16		X	
4	Natureza eléctrica da materia. Enerxía eléctrica.	<p>Nesta unidade didáctica introdúcese a natureza eléctrica da materia, a electrización dos corpos e a carga eléctrica. Estúdase a corrente eléctrica e a CONSTRUCCIÓN de circuítos eléctricos. Así mesmo, poderá traballarse con circuítos eléctricos no laboratorio e/ou en contornas virtuais que promovan a argumentación na aula, para obter a lei de Ohm e estudar a asociación de resistencias en serie e en paralelo. O alumnado poderá PRESENTAR os resultados das experiencias utilizando diferentes formatos e medios.</p> <p>Ademais, faise unha análise das vías de obtención de enerxía eléctrica e abórdase a cuestión do aforro enerxético e a conservación sostible do medio ambiente.</p> <p>Como ACTIVIDADE poderá proporse a procura de información sobre a obtención de enerxía eléctrica e a elaboración dunha presentación sobre a que se levará a cabo un debate.</p>	20	17			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A materia.	27

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Aplicar as leis e teorías científicas coñecidas ao formular cuestións e hipóteses sendo coherente co coñecemento científico existente e deseñando os procedementos experimentais ou dedutivos necesarios para resolvelas ou comprobalas.	Formula cuestións científicas e emite hipóteses coherentes co coñecemento científico existente, así como deseña unha estratexia de indagación. Asociado aos contidos C1.1. e C1.2	PE	80
CA1.3 - Utilizar adecuadamente as regras básicas da física e da química, incluído o uso de unidades de medida, así como as ferramentas matemáticas precisas, conseguindo unha comunicación efectiva con toda a comunidade científica.	Utiliza adecuadamente as regras básicas da física e da química incluído o uso de unidade e ferramentas matemáticas. Asociado ao contido C1.5.		
CA2.6 - Recoñecer e valorar, a través da análise histórica do desenvolvemento do modelo atómico e da ordenación de elementos na táboa, que a ciencia é un proceso en permanente construción.	Coñece o desenvolvemento histórico dos modelos atómicos e da ordenación dos elementos na táboa periódica. Asociado ao contido C2.1.		
CA1.1 - Seleccionar, de acordo coa natureza das cuestións que se traten, a mellor maneira de comprobar ou refutar as hipóteses formuladas, deseñando estratexias de indagación e procura de evidencias que permitan obter conclusións e respostas axustadas á natureza da pregunta formulada.	Ante unha hipótese formulada deseña unha estratexia de indagación adecuada para comprobala ou refutala. Asociado aos contidos C1. 1, C1.2, C.1.3 e C.1.4	TI	20
CA1.4 - Poñer en práctica as normas de uso dos espazos específicos da ciencia, como os laboratorios de física e química, asegurando a saúde propia e colectiva, a conservación sostible do ambiente e o coidado das instalacións.	Segue as instrucións do profesorado no uso das instalacións e, en concreto, dos laboratorios. Asociado aos contidos C1.3 e C1.4		
CA1.5 - Utilizar recursos variados, tradicionais e dixitais, mellorando a aprendizaxe autónoma e a interacción con outros membros da comunidade educativa, con respecto aos docentes e aos estudantes e analizando criticamente as achegas de cada participante.	Manexa libros texto e recursos dixitais no seu proceso de aprendizaxe de forma autónoma e en equipo. Asociado ao contido C.1.6		
CA1.6 - Traballar de forma adecuada e con medios variados, tradicionais e dixitais, na consulta de información e na creación de contidos, seleccionando con criterio as fontes máis fiables e adecuadas mellorando a aprendizaxe propia e colectiva.	Consulta información seleccionando fontes fiables e crea contidos utilizando libros de texto e buscadores de información en internet.		
CA1.7 - Establecer interaccións construtivas e coeducativas, emprendendo actividades de cooperación e do uso das estratexias propias do traballo colaborativo, como forma de construír un medio de traballo eficiente na ciencia.	Participa de forma activa e construtiva en actividades en grupo cos seus compañeiros e compañeiras.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.8 - Emprender, de forma guiada e de acordo coa metodoloxía adecuada, proxectos científicos que involucren o alumnado na mellora da sociedade e que creen valor para o individuo e para a comunidade.	Participa de forma activa e guiada en proxectos de aprendizaxe e servizo. Asociado ao contido C1.6.		
CA1.9 - Recoñecer e valorar, a través da análise histórica dos avances científicos logrados por homes e mulleres de ciencia, que este é un proceso en permanente construción e que existen repercusións mutuas da ciencia actual coa tecnoloxía, coa sociedade e co ambiente.	Coñece feitos e a súa repercusión na sociedade. É consciente da importancia da participación da muller na construción da ciencia. Asociado ao C1.6 na presentación dun traballo sobre C1.7.		
CA2.1 - Identificar e comprender fenómenos fisicoquímicos cotiáns relevantes relacionados coa composición e estrutura de sistemas materiais, a partir dos principios, teorías e leis científicas adecuadas, expresándoos de maneira argumentada e utilizando diversidade de soportes e medios de comunicación.	Comprende fenómenos fisicoquímicos cotiáns relevantes relacionados coa composición e estrutura de sistemas materiais. Asociado ao contido C2.1.2 (radioactividade).		
CA2.3 - Empregar as metodoloxías propias da ciencia na identificación e descrición de fenómenos relacionados con sistemas materiais a partir de cuestións ás que se poida dar resposta a través da indagación, da dedución, do traballo experimental e do razoamento lóxico-matemático, diferenciándoas das pseudocientíficas.	Observa, formula hipóteses e aplica a experimentación, a indagación e a procura de evidencias. Asociado aos contidos C2.1 (caixa negra) e C2.2 (propiedades de compostos químicos).		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Metodoloxías da investigación científica: identificación e formulación de cuestións, elaboración de hipóteses e comprobación experimental destas. - Traballo experimental e emprendemento de proxectos de investigación: estratexias na resolución de problemas e no desenvolvemento de investigacións mediante a indagación, a dedución, a procura de evidencias e o razoamento lóxico-matemático, facendo inferencias válidas das observacións e obtendo conclusións. - Diversas contornas e recursos de aprendizaxe científica como os laboratorios ou as contornas virtuais: materiais, substancias e ferramentas tecnolóxicas. - Normas de uso de cada espazo, asegurando e protexendo así a saúde propia e comunitaria, a seguridade nas redes e o respecto cara ao ambiente. - A linguaxe científica: unidades do sistema internacional de unidades e os seus símbolos. Ferramentas matemáticas básicas en diferentes escenarios científicos e de aprendizaxe. - Estratexias de interpretación e produción de información científica utilizando diferentes formatos e diferentes medios: desenvolvemento do criterio propio baseado no que o pensamento científico achega á mellora da sociedade para facela máis xusta, equitativa e igualitaria. - A cultura científica: o papel de científicos e científicas nos principais fitos históricos e actuais da física e da química no avance e na mellora da sociedade. - Estrutura atómica: desenvolvemento histórico dos modelos atómicos, existencia, formación e propiedades dos isótopos e ordenación dos elementos na táboa periódica.

UD	Título da UD	Duración
2	Enlace químico. Formulación.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Resolver problemas fisicoquímicos relacionados coa composición e coa estrutura de sistemas materiais, utilizando as leis e as teorías científicas adecuadas, razoando os procedementos utilizados para atopar as solucións e expresando adecuadamente os resultados.	Resolve problemas asociados co contido C2.2.	PE	80
CA2.5 - Utilizar adecuadamente os símbolos dos elementos químicos e as fórmulas das substancias máis importantes, as regras de formulación e nomenclatura, facilitando unha comunicación efectiva con toda a comunidade científica.	Formula e nomea substancias simples, ións monoatómicos e compostos binarios mediante as regras de nomenclatura da IUPAC. Asociado ao contido C2.3.		
CA2.4 - Empregar datos en diferentes formatos para interpretar e comunicar información relativa á composición e estrutura de sistemas materiais, relacionando entre si o que cada un deles contén e extraendo en cada caso o relevante para a resolución dun problema.	Interpreta e produce datos en forma de textos, táboas, gráficas, informes, esquemas modelos e símbolos, entre outros. Asociado ao contido C2.2 (propiedades e aplicacións de compostos químicos).	TI	20

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Principais compostos químicos: a súa formación e as súas propiedades físicas e químicas, valoración das súas aplicacións. Masa atómica e masa molecular. - Nomenclatura: participación dunha linguaxe científica común e universal formulando e nomeando substancias simples, ións monoatómicos e compostos binarios mediante as regras de nomenclatura da IUPAC.

UD	Título da UD	Duración
3	Os cambios. A reacción química.	16

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Identificar e comprender os cambios físicos e químicos cotiáns relevantes relacionados coa natureza eléctrica da materia e da enerxía, a partir dos principios, teorías e leis científicas adecuadas, expresándoos de maneira argumentada e utilizando diversidade de soportes e medios de comunicación.	Identifica e comprende explica cambios físicos e químicos cotiáns relevantes. Asociado ao contido C4.1 (os cambios).	PE	80

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Resolver problemas sobre cambios fisicoquímicos utilizando as leis e as teorías científicas adecuadas, razoando os procedementos utilizados para atopar as solucións e expresando adecuadamente os resultados.	Resolve problemas utilizando as leis e as teorías adecuadas e expresando correctamente os resultados. Asociado ao contido C4.3 (axustes, estequiometría, lei de conservación da masa e lei das proporcións definidas para comprender o modelo atómico- molecular da materia).		
CA4.3 - Recoñecer na contorna inmediata situacións problemáticas reais relacionadas fundamentalmente cos cambios químicos e describilas, así como emprender iniciativas nas que a física e a química poden contribuír á súa solución, analizando criticamente o seu impacto na sociedade.	Relaciona situacións problemáticas cos cambios químicos e descríbeas valorando a súa importancia (impacto ambiental do dióxido de carbono, dos óxidos de xofre...) Asociado ao contido C4.2.	TI	20
CA4.4 - Empregar as metodoloxías propias da ciencia na identificación e descrición de cambios físicos e químicos a partir de cuestións ás que se poida dar resposta a través da indagación, da dedución, do traballo experimental e do razoamento lóxico-matemático, diferenciándoas das pseudocientíficas.	Identifica e describe cambio físicos e químicos utilizando as leis e razoamentos lóxicos para xustificar comportamentos. Asociado ao contido C4.3.		
CA4.5 - Empregar datos en diferentes formatos para interpretar e comunicar información relativa aos cambios físicos e químicos dun proceso fisicoquímico concreto, relacionando entre si o que cada un deles contén e extraendo en cada caso o relevante para a resolución dun problema.	Interpreta e produce datos en forma de textos, táboas, gráficas, informes, fórmulas, modelos e símbolos, entre outros. Asociado aos contidos C4.4 e C4.2 (industria química e progreso).		
CA4.6 - Emprender, de forma guiada e de acordo coa metodoloxía adecuada, proxectos científicos respecto a cambios físicos e químicos que involucren o alumnado na mellora da sociedade e que creen un valor individual e colectivo.	Valora a importancia de emprender iniciativas para contribuír á solución de problemas relacionados cos cambios químicos. Asociado ao contido C.4.2 (cálculo e redución da pegada de carbono).		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Os sistemas materiais: análise dos diferentes tipos de cambios que experimentan relacionando as causas que os producen coas consecuencias que teñen. - Interpretación macroscópica e microscópica das reaccións químicas: explicación das relacións da química co ambiente, coa tecnoloxía e coa sociedade. - Lei de conservación da masa e lei das proporcións definidas: aplicación destas leis como evidencias experimentais que permiten validar o modelo atómico-molecular da materia. - Factores que afectan as reaccións químicas: predición cualitativa da evolución das reaccións, entendendo a súa importancia na resolución de problemas actuais por parte da ciencia.

UD	Título da UD	Duración
4	Natureza eléctrica da materia. Enerxía eléctrica.	17

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Resolver problemas fisicoquímicos relacionados coa natureza eléctrica da materia e da enerxía, utilizando as leis e as teorías científicas adecuadas, razoando os procedementos utilizados para atopar as solucións e expresando adecuadamente os resultados.	Resolve razoadamente problemas relacionados coa natureza eléctrica da materia e coa enerxía eléctrica, utilizando as leis e as teorías adecuadas e expresando correctamente os resultados. Asociado ao contido C3.2 (potencia e enerxía).	PE	80
CA3.4 - Empregar as metodoloxías propias da ciencia na identificación e descrición de fenómenos relacionados coa natureza eléctrica da materia e coa enerxía a partir de cuestións ás que se poida dar resposta a través da indagación, da dedución, do traballo experimental e do razoamento lóxico-matemático, diferenciándoas das pseudocientíficas.	Formula hipóteses e aplica a experimentación, a indagación e a procura de evidencias para comprobalas. Asociado ao contido C3.2. (construción de circuitos. Estudo de asociación de resistencias)		
CA3.1 - Identificar e comprender fenómenos fisicoquímicos cotiáns relevantes relacionados coa natureza eléctrica da materia e da enerxía, a partir dos principios, teorías e leis científicas adecuadas, expresándoos de maneira argumentada e utilizando diversidade de soportes e medios de comunicación.	Comprende fenómenos fisicoquímicos cotiáns relacionados coa natureza eléctrica da materia e coa enerxía eléctrica e os argumenta utilizando distintos soportes. Asociado ao contido C3.1 (electroscopio e fenómenos electrostáticos) e C3.2 (centrais eléctricas, transformación da E eléctrica...).	TI	20
CA3.3 - Recoñecer na contorna inmediata situacións problemáticas reais na obtención de enerxía eléctrica e describilas, así como emprender iniciativas nas que a física e a química poden contribuír á súa solución, analizando criticamente o seu impacto na sociedade.	Detecta na contorna inmediata situacións problemáticas reais na obtención da enerxía eléctrica. Descríbeas, trata de propoñer solucións e trata de poñelas en práctica. Asociado ao contido C3.3 (aforro de enerxía eléctrica).		
CA3.5 - Empregar datos en diferentes formatos para interpretar e comunicar información relativa á natureza eléctrica da materia e da enerxía nun proceso fisicoquímico concreto, relacionando entre si o que cada un deles contén e extraendo en cada caso o relevante para a resolución dun problema.	Interpreta e produce datos en forma de textos, táboas, gráficas, informes, esquemas, modelos e símbolos, entre outros. Asociado ao Asociado ao contido C3.1 (condutores e illantes) e ao contido C3.3 (comparativas de consumo e o aforro de enerxía no mundo).		
CA3.6 - Emprender, de forma guiada e de acordo coa metodoloxía adecuada, proxectos científicos en canto á enerxía que involucren o alumnado na mellora da sociedade e que creen un valor individual e colectivo.	Valora a necesidade de emprender iniciativas para contribuír á solución de problemas relacionados coa obtención da enerxía eléctrica. Asociado ao contido C3.2 (aforro de enerxía eléctrica na casa, na escola...).		
CA3.7 - Detectar na contorna as necesidades tecnolóxicas, ambientais, económicas e sociais máis importantes que demanda a sociedade, entendendo a capacidade da ciencia para darlles solución sostible a través da implicación de todos os cidadáns.	Detecta na contorna a necesidade do aforro enerxético e da conservación sostible do medio ambiente. Asociado ao contido C3.3.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos

- Natureza eléctrica da materia: electrización dos corpos.
- Enerxía eléctrica: obtención. Circuitos eléctricos.
- O aforro enerxético e a conservación sostible do ambiente.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Desde o primeiro día tratarase de prestar atención á diversidade do alumnado debido ao elevado número de alumnado presente nalgunha aula de 3º ESO e as características xerais do alumnado desta idade, propoñendo distintas estratexias metodolóxicas para favorecer diferentes ritmos de aprendizaxe e os múltiples e variados intereses do alumnado. A proposta de distintas estratexias pretenderá lograr unha atención individualizada e a prevención de dificultades de aprendizaxe constituíndo polo tanto, a primeira medida de atención á diversidade e permitindo poñer en práctica mecanismos de reforzo e/ou modificacións na programación, no momento no que se detecte a necesidade. Tratarase de lograr a IMPLICACIÓN NECESARIA do alumnado, tanto no traballo colaborativo e cooperativo, como en diferentes estratexias metodolóxicas que favorezan a capacidade de aprender por si mesmos e promovan tanto o traballo individual coma o cooperativo e o colaborativo.

Algunhas estratexias que se poden poñer en práctica nas aulas para incluír un tratamento experimental e práctico que amplíe a experiencia dos alumnos e alumnas máis alá do académico e que lles permita facer conexións coas súas situacións cotiás, contribuíndo así a que todos e todas desenvolvan as destrezas características da ciencia, serían:

- Resolución colaborativa e cooperativa de problemas, reforzando a autoestima, a autonomía, a reflexión e a responsabilidade.
  - Formulación de cuestións científicas baseadas na observación directa ou indirecta do mundo en situacións e en contextos habituais. A explicación, a partir do coñecemento, da procura de evidencias, da indagación e da correcta interpretación da información que a diario chega ao público en diferentes formatos e a partir de diferentes fontes, precisa unha adecuada adquisición das competencias correspondentes.
  - Traballos de busca de información: para dar resposta ao indicado no CA1.6 "Traballar de forma adecuada e con medios variados, tradicionais e dixitais, na consulta de información e na creación de contidos, seleccionando con criterio as fontes máis fiables e adecuadas mellorando a aprendizaxe propia e colectiva" propóranse traballos de busca de información sempre que sexa posible e se considere adecuado.
  - Realización de actividades de carácter interdisciplinar, sempre que sexa posible, que combinen saberes das diferentes ciencias, da tecnoloxía e das matemáticas, como corresponde ao carácter STEM da física e da química. A realización destas actividades queda supeditada á posibilidade de colaboración con outros departamentos e á organización do curso escolar.
  - Realización de prácticas de laboratorio ou experiencias en contornos virtuais, así como enunciados de coñecemento que permitan aplicar un proceso de argumentación en base ás probas dispoñibles. Concederáselle especial importancia á presentación dos resultados obtidos, que se axustará ao que é habitual nas comunicacións científicas, e serán compartidos co resto da aula utilizando diferentes estratexias. Desta forma traballarase transversalmente a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual e a competencia dixital.
  - Potenciarase o traballo tanto colaborativo como cooperativo deseñando plans de equipo que permitan asegurar o correcto funcionamento deste, seguindo o indicado no CA1.7 "Establecer interaccións construtivas e coeducativas, emprendendo actividades de cooperación e do uso das estratexias propias do traballo colaborativo, como forma de construír un medio de traballo eficiente na ciencia".
- Sempre que sexa posible e no caso de poder avaliarse o mesmo criterio de avaliación dentro dunha unidade didáctica de formas distintas, permitirase ao alumnado elixir entre as diferentes vías de avaliación, coa condición de que ao longo do curso as utilice todas.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Recursos: Aula, Edixgal, laboratorio, recursos audiovisuais, recursos informáticos e todo tipo de recursos de papelería, láminas, carteis...
Materiais: libro de texto/apuntamentos, recursos elaborados polo profesorado e/ou alumnado, presentacións audiovisuais, material dixital seleccionado, material de laboratorio adecuado ás prácticas, modelos moleculares...

3º ESO, no noso centro, é un curso dentro do proxecto Edixgal polo que o alumnado dispón dun ordenador portátil subministrado pola Xunta de Galicia correspondendo, o coidado e mantemento dos dispositivos, ao alumnado.

De todas maneiras, hai que ter presente que non sempre se conta con este recurso debido a que o alumnado non sempre trae o portátil cargado e/o porque a carga non dura toda a xornada escolar. Ademais, tamén se dan problemas como que o alumnado non utilice o ordenador para o que se lle indica polo que, o uso dos portátiles na aula debe ser en momentos puntuais e para tarefas moi concretas e de pouca duración.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Durante os primeiros días do mes de setembro, realizarase un rexistro da información relevante sobre o alumnado matriculado na materia:

- Alumnado con necesidades educativas especiais ou análogas.
- Alumnado coa materia pendente (FQ).
- Alumnado que repite curso.
- Alumnado de nova incorporación no centro.
- Outros aspectos de importancia que poidan afectar o proceso de aprendizaxe.

Nos primeiros días lectivos poderase facer unha proba escrita ou desenvolver algunha ou varias tarefas que permitan medir o nivel competencial do alumnado conforme aos criterios de avaliación de 2º de ESO. Prestarase especial atención aos resultados do alumnado de nova incorporación ao centro.

En calquera caso, durante a primeira sesión de cada unidade didáctica o profesorado avaliará a situación de partida global do alumnado.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	40	20	20	20	100
Proba escrita	80	80	80	80	80
Táboa de indicadores	20	20	20	20	20

Criterios de cualificación:

Para poder calcular a cualificación teremos en conta o peso do CA na materia.

A cualificación en cada trimestre realizarase sobre os contidos impartidos no trimestre. Este considerarase aprobado, cando a media ponderada dos CA correspondentes sexa igual ou maior que 5,0.

En cada trimestre, realizarase como mínimo unha proba escrita e un traballo para avaliar os criterios correspondentes en función dos tipos de instrumentos de avaliación definidos en cada unidade didáctica. No caso de realizar dúas

probos escritos por avaliación (ou máis), poderanse incluír na segunda proba (ou posteriores) contidos relevantes da materia xa traballados na proba anterior (ou anteriores) podendo establecer diferentes pesos para as distintas probas e/ou permitindo así a recuperación dos criterios non superados nos exames previos. Isto é o que ocorre con contidos coma por exemplo os englobados no bloque "Actividade científica" no currículo. Estes contidos poderán ser avaliados durante todo o curso por ser criterios xerais necesarios para desenvolver eficazmente o traballo científico.

Tal e como se indica no apartado de "avaliación das UD", o peso das probas escritas nas unidades é dun 80% mentres que o 20% restante serán distintas tarefas que o alumnado deberá entregar en tempo e forma.

A cualificación final do curso será o resultado da media ponderada destas tres avaliacións trimestrais: 1ª aval (unidade 1) 40%, 2ª aval (unidades 2 e 3) 40% e 3ª aval (unidade 4), 20%.

Considerarase que a materia foi superada cando, ao rematar o curso, a cualificación correspondente a media dos trimestres sexa igual ou maior que 5,0.

Criterios de recuperación:

O alumnado poderá recuperar con instrumentos de avaliación iguais ou distintos aos utilizados previamente para avaliar os CA.

A recuperación mediante proba de coñecementos realizarase con posterioridade á entrega de notas, despois de cada avaliación e/ou ao final do curso.

A día de hoxe estamos pendentes do que se decida na CCP en relación ao informe de evolución académica que se entregará sobre o 9 de xuño 2025.

Se o que se decida implica cambios respecto ao que se fixo nos cursos pasados, adaptarase esta programación. En caso contrario, previo remate da 3ª avaliación, as familias recibirán un informe de evolución académica, proposto polo equipo directivo, no que constará a cualificación final provisoria en cada materia e as actividades e/ou probas que o alumnado debe realizar ata fin de curso. En FQ, se a cualificación final provisoria é < 5 , poderase lograr unha cualificación positiva superando unha proba final (nota ≥ 5) relacionada cos CA non superados (avaliacións) durante o curso. Por outra banda, se a cualificación final provisoria é > 5 , aplicarase algunha ou varias destas opcións, dependendo da situación particular de cada grupo nese momento:

- Proba final de todo o curso. A nota final podería aumentar ata 1 punto se a cualificación obtida nesa proba final supera, como mínimo, en 1 punto á nota media do alumno/a no curso.
- Realización de actividades ou tarefas na aula.

A decisión de aplicar uns instrumentos ou outros será tomada por cada profesor/a do departamento tras avaliar a situación particular e a evolución académica do seu grupo de alumnos/as, quedando aberta a posibilidade de propoñer a realización de calquera outra actividade/proba que se considere adecuada, conveniente e oportuna para alcanzar o éxito académico de todo o alumnado.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Para recuperar a materia pendente (FQ 3º ESO/FQ 2º ESO) o alumnado ten que acadar os obxectivos da materia e adquirir as competencias correspondentes. Con este propósito garantíranse as seguintes accións.

1.- Todo o alumnado que teña pendente a Física e Química de 3º ou de 2º, estará matriculado nun curso específico na aula virtual ou Edixgal.

2.- O alumnado recibirá unha serie de tarefas, actividades e exercicios propostos polo profesor ou profesora responsable da materia, baixo a dirección do departamento, que estarán a disposición do alumnado na aula virtual.

3.- O seguimento do progreso ao longo do curso farase a través da aula virtual / Edixgal e, se é posible, de forma presencial (reunións grupais ou individuais).

4.- O alumnado será avaliado dos CA correspondentes á materia mediante dúas probas escritas, o que non impide que se poidan utilizar outros instrumentos de avaliación sempre que non interfiran coa marcha do curso no resto das materias e que se poidan ofertar a todo o alumnado coa Física e Química de 3º/ 2º de ESO pendente.

Para tal fin, a xefa de departamento poderá planificar unha reunión co alumnado que teña a materia sen superar, na que se lle entregará un documento informativo, aprobado polo departamento, que debería conter:

- 1.- Os procedementos e instrumentos de avaliación a aplicar.
- 2.- Tarefas a realizar e as súas datas de corrección. Estas tarefas deben facilitar o proceso de recuperación. Consistirán na realización de actividades similares ás que serán obxecto de avaliación nas probas escritas. Constarán de dous bloques, cada un correspondente a unha proba escrita. Poderían ser comentadas co alumnado nunha xuntanza presencial, que terá lugar nunha data o máis cercana posible á data da proba escrita e acordada entre alumnado e profesora. Ademais, ao longo do curso, propóranse as actividades que se considere necesarias a través da aula virtual/ Edixgal.

3.- Datas aproximadas das probas escritas. Realizaranse dúas probas, en datas que non interfiran coas correspondentes ás materias do curso. Para a concreción destas datas, é necesario contar coa planificación e calendario proposto polo equipo directivo para todo o centro polo que, o departamento informará ao alumnado tras recibir a información, planificación e calendario por parte do equipo directivo.

A xefa de departamento informará ao titor ou titora do alumno ou alumna, tanto da información facilitada ao alumnado, como do seguimento do seu traballo sempre que se lle solicite ou se considere conveniente.

Os criterios de cualificación son os mesmos que se aplican no curso ordinario. A cualificación será a media ponderada das asignadas a cada CA.

Considerarase que a materia pendente foi superada cando ao rematar o curso a cualificación correspondente á media ponderada dos CA sexa igual ou maior que 5,0.

6. Medidas de atención á diversidade

Algunhas das pautas que se deben tomar de maneira xeral para boa parte do alumnado e, en especial, para a atención á diversidade poden clasificarse en tres grupos atendendo ao "por que", ao "que" e ao "como" da aprendizaxe:

Para proporcionar múltiples formas de COMPROMISO poderían tomarse medidas variadas como, por exemplo:

- Colocar ao alumno ou alumna con dificultades cerca da mesa do profesorado.
- Conseguir a colaboración dun compañeiro ou dunha compañeira "responsable", para que lle axude a comprender e a realizar as tarefas, é en xeral, que lle sirva de apoio.
- Potenciar a aprendizaxe cooperativa, onde todo o alumnado aprende traballando con alumnado diferente.
- Segmentar as actividades longas e limitar o número destas (mellor facer tres correctas ca cinco incorrectas).
- Favorecer, na medida do posible, a autoavaliación e a reflexión sobre o proceso de aprendizaxe do propio alumnado.
- Supervisar frecuentemente a realización das tarefas, para reforzar positivamente, para reconducir a execución ou para minimizar as distraccións.

Para proporcionar múltiples formas de REPRESENTACIÓN poderían tomarse medidas variadas como, por exemplo:

- Utilizar apoios visuais (mapas conceptuais, esquemas, organizadores gráficos, ...) que permitan relacionar os conceptos novos coa experiencia previa.
- No caso do visionado de vídeos, activar os subtítulos.
- Escribir os puntos clave e as palabras novas ao principio da clase, para axudar a seguir as explicacións.
- Proporcionar con antelación o material escrito necesario para seguir a clase, tendo en conta as dificultades do alumnado para tomar notas e, ao mesmo tempo, atender as explicacións.
- Focalizar a atención nos conceptos "clave"

Para proporcionar múltiples formas de ACCIÓN E EXPRESIÓN poderían tomarse medidas variadas como, por exemplo:

- Utilizar e dar opción para que o alumnado utilice diferentes ferramentas para a presentación dos contidos (vídeos, mapas conceptuais, arquivos de texto, ferramentas en liña...)
- Favorecer a planificación e desenvolvemento de estratexias promovendo pautas de actuación básicas como pode ser: antes de empezar unha actividade, explicala de xeito claro e sinxelo e asegurarse de que o alumnado entendeu o obxectivo e o proceso. Débense utilizar frases curtas e claras e débese implicar ao alumnado promovendo a súa participación para que faga preguntas sinxelas.
- Alternar actividades teóricas con traballo práctico combinando actividades máis estimulantes con outras menos motivadoras.

Algunhas medidas xerais de atención á diversidade que se poderían tomar na realización das probas escritas serían:

- Os exames escritos deben ser curtos e con preguntas breves, cerradas, claras e con vocabulario sinxelo.
- Cando se observa que están incompletos, débense complementar os exames escritos de forma oral, deixar máis tempo...
- Salientar as partes máis importantes de cada cuestión e, no caso de preguntas complexas, diferenciar ben cada tarefa.
- Deixar suficiente espazo entre as preguntas, e supervisar a súa comprensión e execución.

Para dar unha resposta adecuada ao alumnado, habería que ter en conta as características propias do alumnado ao que se dirixen as medidas específicas de atención á diversidade. A Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria e a Consellería de Sanidade teñen publicados unha serie de protocolos específicos para distintas

casuísticas nas que indican pautas de actuación para o profesorado. Cóntase tamén coa colaboración do departamento de Orientación do instituto que orienta sobre actuacións concretas e específicas para cada un dos alumnos e alumnas con necesidades.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4
ET.1 - Comprensión lectora e expresión escrita, mediante a busca de información (textos, gráficas, táboas) e a súa posterior presentación. Terá especial interese a presentación das prácticas de laboratorio e dos exercicios de argumentación, que seguirán as formas das publicacións científicas. Elemento relacionado, entre outros, co criterio de avaliación: CA1.6.	X	X	X	X
ET.2 - A expresión oral traballarase nas presentacións sobre diferentes temáticas (Obtención de enerxía eléctrica, tratamento de augas residuais...), así como en pequenos debates e similares. A súa avaliación precisa o uso dunha rúbrica. Elemento relacionado, entre outros, cos seguintes CA2.4, CA3.5, CA4...	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual. Como se indicou no apartado de concrecións metodolóxicas, promoverase o modelo de aula invertida (ou modificacións del utilizando alternativas ao vídeo en consonancia co DUA). Non só se fomentaría o uso pasivo do vídeo por parte do alumnado senón tamén como creadores dese tipo de materiais.	X	X	X	X

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4
ET.4 - Competencia dixital, mediante o uso da aula virtual, a produción de informes ou a presentación de proxectos empregando procesadores de texto e programas de presentación, respectivamente, a busca de información en internet, ou as aplicacións interactivas sobre formulación e similares. Elemento relacionado, entre outros, cos seguintes criterios de avaliación: CA1.5 e CA1.6.	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento, especialmente no deseño de experiencias e proxectos de investigación, así como na proposta de hipóteses e a comprobación destas, na proposta de accións de mellora na sociedade, na capacidade de liderado do grupo... Elemento relacionado, entre outros, cos criterios de aval: CA1.1 e CA1.8.	X	X	X	X
ET.6 - O fomento do espírito crítico e científico é consubstancial á materia e trabállase na totalidade desta, especialmente nos exercicios de argumentación fronte a distintos enunciados a partir das probas dispoñibles. Este elemento transversal está directamente relacionado, entre outros, co seguinte criterio de avaliación: CA1.1.	X	X	X	X

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4
ET.7 - Educación emocional e en valores, mediante a relación entre os membros da comunidade educativa, atendendo ao alumnado desde a empatía e a comprensión, fomentando o respecto nas actuacións que se leven a cabo, chegando a acordos, co cumprimento das normas, deseñando e desenvolvendo protocolos de resolución de conflitos... Relacionado, entre outros, co criterio CA1.7	X	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero, no día a día mediante o trato igualitario entre os membros da comunidade educativa independentemente do seu xénero e establecendo interaccións coeducativas en consonancia co criterio de avaliación CA1.7. A linguaxe será non sexista e coidarase, neste aspecto, a redacción e selección dos textos. Subliñar a contribución das mulleres á ciencia e concretamente facelo no CA1.9.	X	X	X	X
ET.9 - Á creatividade élle de aplicación o indicado para o fomento do espírito crítico e científico e para o emprendemento.	X	X	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Día da Ciencia en Galego	Preténdese que o alumnado coñeza e valore os avances científicos e as repercusións destes, logrados por homes e mulleres de ciencia poñendo especial énfase en científicos e científicas galegas relacionadas coa nosa materia.	X		
"Petiscos de ciencia"	Concurso da USC de elaboración de videos breves no que o alumnado exerce como divulgadores da ciencia.	X		

Observacións:

O departamento analizará distintas actividades que se reciban ao longo do curso seleccionando as que poidan resultar máis interesante para o alumnado tendo en conta, tamén, aspectos como a necesidade de viaxar, a limitación no número de alumnado imposta nalgunhas actividades...

O departamento colaborará cos demais departamentos implicados (Orientación, Bioloxía, Matemáticas...) nas conmemoracións organizadas polo centro como poden ser: Mes da Ciencia en Galego; Día Internacional da muller e da nena na ciencia; Día contra a violencia de xénero ...

Analizarase a posibilidade de visitar o CIQUS da Universidade de Santiago de Compostela coa intención de poñer en valor o traballo e a importancia da investigación de laboratorio.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Metodoloxía empregada
Obter como mínimo tres respostas positivas ás preguntas que se recollen no apartado de descrición.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Obter como mínimo dúas respostas positivas ás preguntas formuladas na descrición.
Medidas de atención á diversidade
Utilizar as medidas máis adecuadas para cada alumno/a de entre as recollidas no apartado 6 desta programación e/ou das recomendadas nos protocolos oficiais da Xunta.

Descrición:

1.- METODOLOXÍA EMPREGADA

Responder SI ou NON aos seguintes apartados, aportando evidencias cando sexa posible e/ou propostas de mellora (obrigatorias se a resposta é NON).

3.1.- Ao comentar o exercicio, exposición, etc. que fixo o alumno/a sinálase tanto o que fixo ben como os erros cometidos?

3.2.- Anímase ao alumno/a a que reflexione ao realizar un exercicio/tarefa preguntándose que teño que facer, como estou ao facer e como o fixen?

3.3.- Facíltanse pautas de corrección/ rúbricas...(antes ou despois da realización da tarefa e/ou proba) para que o alumnado poida AUTOAVALIAR o seu traballo?

3.4- Presentáronse os contidos utilizando diversos soportes e ferramentas?

3.5- Favoreceuse a utilización de distintos soportes por parte do alumnado para a realización das tarefas?

2- ORGANIZACIÓN DA AULA E APROVEITAMENTO DOS RECURSOS

Responder SI ou NON aos seguintes apartados aportando as evidencias (sempre que sexa posible) e/ou propostas de mellora (obrigatorias se a resposta é NON). nas.

2.1.- O deseño e contido das actividades permite que todo o alumnado as comprenda e saiba utilizar os materiais necesarios para realízalas?

2.2.- Os materiais, o deseño e contido da actividade trata de eliminar calquera posible prexuízo, parcialidade ou trato inxusto evitando diferenzas culturais e tendo en conta a perspectiva de xénero?

2.3- Utilizáronse diferentes agrupacións para realizar as tarefas (individual, pequenos grupos...)?

2.4- Utilizáronse recursos variados para tratar de promover a lectura, potenciar a comprensión e a expresión oral e escrita?

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

O seguimento da programación didáctica será un punto a tratar na reunión mensual do departamento. O resultado de dito seguimento realizarase e actualizarase no apartado correspondente desta aplicación.

Serán especialmente importantes as reunións posteriores ás sesións de avaliación (en datas o máis próximas posibles). Nestas reunións farase unha avaliación do éxito da implementación da programación utilizando a información recollida nas sesións de avaliación, ademais da recollida nesta aplicación. Analizarase expresamente o grao de cumprimento das propostas de mellora realizadas con anterioridade.

Como indicador de logro do grao de desenvolvemento e adecuación da programación proponse un baseado no seguimento trimestral da programación (sesións previstas fronte a sesións realizadas e grao de cumprimento) no que se analizarán:

- Desenvolvéronse os contidos planificados inicialmente na PD? A temporalización foi adecuada?
- O material didáctico e os instrumentos de avaliación empregados foron adecuados?
  - As medidas de atención á diversidade foron aplicadas segundo ás necesidades de cada aula e de cada estudante?
    - O alumnado participa suficientemente no seu propio proceso de aprendizaxe (realiza tarefas, fai preguntas relacionadas coa materia na aula...)?

En función da análise realizada faranse as correspondentes propostas de mellora.

Finalizado o curso, tendo en consideración os resultados da avaliación do proceso de ensino e práctica docente, estableceranse as propostas de modificación da programación de cara ao seguinte curso.

9. Outros apartados